

Niste tarani de pripas si ideile lor socialiste

06 Nov 2009 [Cornel Ivanciuc](#)

Cum se face ca a ajuns cuvintul Â«taranÂ» o injurie, nu o sa inteleg niciodata. Taranii duc o viata foarte sana toasa, fumeaza, maninca si beau sanatos, respira aer curat, stau de vorba cu animalele sanatoase, traiesc o suta de ani. Acum, de cind cu conservele astea cu E-uri, speram si noi, orasenii, sa mai reducem din handicap.

Timp de un deceniu, intre 1870 si 1880, Romania a fost o cloaca imunda a emigrantilor politici rusi si, in loc sa-si vada de treburi si sa se dedice onorabilei indeletniciri de geambas, acestia au preferat sa se consacre agitatiilor anarhiste. Liderul lor era Constantin Dobrogeanu-Gherea, un taranoi nascut in 1853 in localitatea Slaveanka, din gubernia Ekaterinoslav, care la 17 ani isi incepe activitatile subversive, sub acoperirea firmei unui atelier de potcovarie. Cat pe-aci sa fie inhatat de agentii Ohranei, se evaporata la timp in Crimeea, unde se piteste o vreme in sanul comunitatii germane din Sevastopol, pe cand mai toti tovarasii lui de crez si actiuni vor fi ridicati de politie, judecati in pripa si atarnati in streang. Scapa cu fuga din nou in Romania, in 1875, ascuns printre boccelele puturoase ale unei cete de contrabandisti de arme si tigari, si intra ucenic la patronul unei dughene de cizmarie din Iasi, apoi apare in Berna, unde marteleaza decoruri de scari forjate intr-un atelier al unui maistor italian. isi continua periplul la Geneva, unde ia contact cu cercul revolutionarilor rusi, ce-si faceau veacul in carciunile de pe Riviera, iar peste doi ani revine iarasi in tara, pentru a supraveghea un transport clandestin de manifeste si brosure anarhiste destinate Rusiei si contacteaza cercurile intelighentiei de la Iasi.

in toamna, sosesc din Rusia fratii Arkadetki si Ciubarov, doi periculosi agitatori, dati in urmarire pe o suprafata de un milion de kilometri patrati, dintre care cel de-al doilea se va reintoarce in lumea tulbure a limanelor de la Marea Neagra, pentru a activa la Odessa sub numele conspirativ "Capitanul". Aici este prins, in sfarsit, condamnat definitiv si ridicat in streang, in dosul curtii unei garnizoane militare, langa o latrina desfundata in care se balaceau mangalitele. Gherea se muta la Bucuresti, unde conspira pe mai departe, sub firma unui atelier de lacatuserie si, impreuna cu dr. Russel, un orasean ceva mai spalat al emigratiei rusesti, pune bazele cercului socialist din capitala, pe care il muta la Ploiesti, in mediul uvrierilor de la schelele de extractie a titeiului.

in timpul razboiului ruso-romano-turc isi procura un pasaport american fals, pe numele Robert Jenkes, nume de vierme ce-si pierduse banii si viata la jocurile de baccara si poker din tripourile Bucurestilor, intr-o incaierare cu crupierii pe care i-a acuzat ca-l fura. Autoritatea militara rusa din Bucuresti inghite momeala cu pasaportul si ii acorda lui Gherea concesiunea de a spala rufele spitalelor rusesti din Ploiesti, Buzau si Braila. Cand va comite insa un sir nedefinit de agitatii in spatele frontului tarist si va fi suspectat de acte de spionaj si propaganda revolutionara, va fi invitat, printr-o falsa telegrama, in numele Crucii Rosii, la Constanta, iar cand va fi scos de pe teritoriul Romaniei, va fi inhatat de rusi si deportat la inchisoarea Petru si Pavel din Petrograd. Dupa o judecata obiectiva si o sentinta inca mult prea blanda, soldata cu un exil pe viata in colonia Mezeni de langa Arhanghelsk, pe tarmul Marii Albe, singurii sai interlocutori, pe care nu-i mai poate insa agita, ca nu le stie limba, sunt ursii albi, balenele albastre, morsele gestante si o iarna tiranica, dezumanizanta, fara mama si tata, care dureaza pe putin trei sferturi din zilele unui an.

Cu fondurile deturnate de la Crucea Rosie rusa, Gherea a mituit paznicii si a evadat din Mezeni, impreuna cu deportatul Preferanski. O baleniera norvegiana ii va pescui de pe coastele Arcticii, in dreptul taberei Navolok,

unde se refugiase dupa un mars de o saptamana, intr-un adapost de vanatori, in care au lins untura ranceda de foca si au lipait scoicile putrezite lepadate de valuri si algele albastre ce imbalosau falezele de granit.

Vasul ii va depune, aproape epuizati si cu gingiile roase de scorbut, in portul Narvik, de unde Gherea se va intoarce in Romania in septembrie 1879, pe care nu o va mai parasi de-atunci niciodata, iar Preferanski o va lua pe drumul pierzaniei, spre temnitele Belgiei, din care nu va mai iesi decat cu picioarele inainte, pentru atac cu mana armata impotriva unui ciopor de babe din Bruges, pe care le-a jefuit de banii de cosnita si de scufiile de dantela.

Obtine de la autoritati concesiunea restaurantului garii din Ploiesti, sub motivul ca i-a ajutat pe emigrantii moldoveni din Basarabia, ca le-a facut rost de acte false, de bani de buzunar si de bilete de calatorie, de culcusuri prin maghernite, poduri si demisoluri si de locuri de munca la caile ferate romane. Cu veniturile atrase finanteaza miscarea revolutionara din Rusia si, din ce-i ramane, isi continua agitatia socialista in Romania. in 1880, publica, sub pseudonimul Caius Grachus, "Scrisoare deschisa catre I. Bratianu, Ministru-presedinte", care este prima platforma-program a miscarii socialiste, iar intre 1882-1884 scoate *Contimporanul*. Lupta lui impotriva intereselor romanesti va fi omagiata de Leon Trocki, care nu uita sa-l tamaieze si pe Hristo Racovschi, un alt taranoi sinistru, ce si-a ortografiat mai apoi numele in Cristian Rakovski: "Racovschi nu este roman, ci bulgar, din acea parte a Dobrogei care a fost anexata la Romania dupa tratatul de la Berlin din 1878. A vrut istoria ca Racovschi, bulgar de origine, francez si rus dupa educatia sa politica, cetatean roman dupa pasaport - care a fost expulzat din Romania de mai multe ori pentru activitatea sa intransigenta revolutionara - sa ajunga in fruntea guvernului sovietic din Ucraina, cu care Romania este vecina apropiata si are relatii neclare. Trebuie sa-ti cunosti vecinii, mai ales pe aceia care sunt atat de nesiguri ca Romania".

Trocki a vizitat Bucurestii in vara anului 1913 si a ramas profund miscat de aspectul occidental al capitalei Romaniei, despre care rusii aveau inca vii in memorie insemnarile din jurnalul lui Tolstoi, consemnate cu aproape o jumatate de veac in urma, in care acesta descrie un capat de lume prafuit si puturos, cu ulitele desfundate si femeile de placere cotropite de mai toate bolile venerice. Trocki l-a cautat apoi pe Gherea la Ploiesti, impreuna cu Rakovski, prilej cu care a comunicat cu fostii mateloti de pe vasul "Potemkin", razvratiti in 1905, si a participat la o intrunire agazarilor de pe Valea Prahovei, care huiduiau pe strazi interventia Romaniei in razboiul balcanic. La finele lui august se deplaseaza la Constanta, ca oaspete al lui Gherea, si ceva mai tarziu a scris ca la gara au fost intampinati de un potemkinist, Kozlenko, "care servea ca vizitiu la mosia unui prieten medic bulgar, cu care calatoream impreuna. Dupa ce m-am scaldat in mare si am cumparat pentru drum niste fructe de la un albanez, am plecat pe inserate intr-o trasura mica, ce m-a zdruncinat teribil. Drumul este cam rusesc si prafuit, intocmai ca acela de langa Kersonul nostru, si chiar gainile se imprastie de sub copitele cailor intr-un mod aidoma rusesc, iar in jurul gatului cailor sunt legate margele rusesti, iar umerii lui Kozlenko tot rusesti sunt", a consemnat oraseanul Trocki in jurnalul sau.

Rakovski a facut liceul in Bulgaria, fiind eliminat pentru propaganda socialista. isi va parasi tara, iar mai apoi va urma cursuri universitare in Franta si Elvetia. La Geneva s-a intersectat cu cercul socialistilor rusi, condus de Plehanov si Vera Zasulici, si a publicat articole incendiare antitariste si antirusesti, sub numele de imprumut H. Inzarov. Va fi expulzat din Berlin in 1894, pentru legaturi primejdioase cu anarhistii rusi. Dupa terminarea studiilor vine in Romania, si de aici pleaca in Rusia, unde se amesteca direct in miscarile subversive. Este expulzat din Petrograd, la 1900, ca sa revina in capitala Rusiei pentru inca un an, dupa ce a corupt cativa functionari din politie. Apoi se duce in Franta, de unde revine in Romania, in 1903. Din initiativa lui Rakovski si

cu concursul permanent al lui Gherea, mentorul care i-a supravegheat atent pasii, la 9 ianuarie 1905 incepe sa faca agitatie printre muncitorii din Bucuresti, care se intrunesc public pentru a exprima "condoleante poporului rus oprimat", in urma revolutiei rusesti din ianuarie, transformata intr-o baie de sange. Amorseaza greve printre muncitorii din factoreriile de tutun si chibrituri din Constanta, unde au loc mai multe manifestatii de strada, dintre care cel putin una a fost dublata de o contramanifestatie energica a oamenilor de bine, care au cerut ordine si lege si au proslavit politia si guvernul.

Numarul emigrantilor rusi sporeste cu inca vreo cateva sute, dupa debarcarea potemkinistilor. in iulie 1905, matelotii de pe cuirasatul "Potemkin" isiucid comandantii si se refugiază cu vas cu tot in portul Constanta, unde cer permisiunea sa debarce in oras. La raspunsul negativ al Capitaniei, ameninta ca vor bombardata portul si, ca sa dea si mai multa greutate intentiilor lor, trag doua salve de tun de intimidare, aproape paralel cu tarmul. Pana la urma, autoritatile accepta sa negocieze doleanțele matelotilor tocmai cu Rakovski. El urca la bordul cuirasatului si ii asigura pe razvratiti ca pot cobori linistiti in oras, fara riscul de a fi extradati in Rusia, daca renunta la amenintari. Romania se trezeste cu o pleasca de 700 de criminali pe cap, pusi pe cele mai negandite rele. O parte dintre ei, condusi de matelotul Matusenko, vor incerca in lunile urmatoare sa puna bazele unei celule comuniste in Constanta, dar proiectul esueaza in clipa in care Gherea si Rakovski il momesc pe Matusenko cu doctrina socialista, pe care o inghitisera deja mai toate centrele proletariatului romanesc. Ca mai toti membrii echipajului de pe "Potemkin", si mujicul Matusenko era membru al sectei scopitilor, dar nu renuntase niciodata la coaie, pe care si le purta cape o bocceluta atarnata la gat, la capatul unui lant gros de argint, laolalta cu un crucifix din lemn de chipru.

Text extras din Almanahul "Batai in dialog" , A.C. 2006